

Stem van de jeugd: bulletrapport

20190044
Mei 2019

Simon Desmet
Lore Verhoogen

Over het onderzoek

Online onderzoek uitgevoerd door onderzoeksbureau iVOX in opdracht van Wat Wat en Medialaan tussen 25 april en 13 mei 2019 bij 1000 Vlaamse jongeren tussen 12 en 24j. De maximale foutenmarge bij 1000 respondenten bedraagt 3,02%.

Key conclusions

- Weinig vertrouwen in politiek
- Klimaat zorg nr. 1 bij jongeren
- Nieuwe generatie, zelfde standpunten
- Politiek evenwicht, maar wel verdeeld

Weinig vertrouwen in politiek

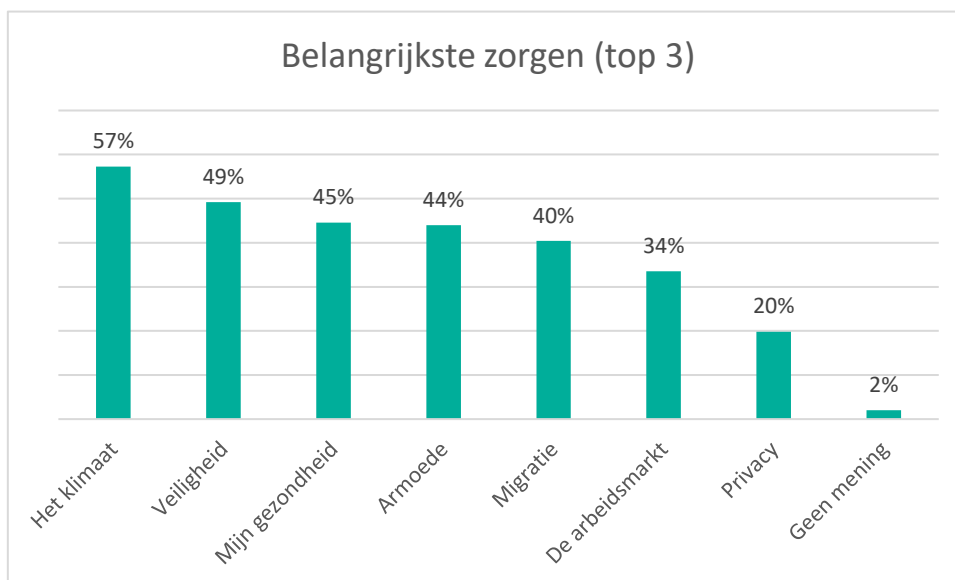
7 op de 10 bevraagde jongeren geven aan dat ze geen vertrouwen hebben in de politiek. Ze vinden dat de politiek onvoldoende rekening houdt met jongeren, dat jongeren te weinig vertegenwoordigd zijn onder politici, en ze hebben in de helft van de gevallen ook het gevoel dat hun stem geen verschil kan maken.

- 3 op de 10 (34%) stemgerechtigde jongeren tussen 18-24 jaar geven aan nog niet te weten op wie ze zullen stemmen in de komende verkiezingen. Daarnaast geeft 4 op 10 (43%) van de jongeren ook aan geen interesse te hebben in politiek.
  - Op de vraag of ze al weten op wie ze gaan stemmen zien we geen significant verschil tussen jongeren van 18-20j. en jongeren van 21-24j. (59% wel en 63% wel).
- Dit gebrek aan interesse bij vele jongeren is misschien te wijten aan een algemeen gevoel van wantrouwen: zo geeft slechts 18% van de jongeren aan vertrouwen te hebben in de politiek. 71% zegt geen vertrouwen te hebben (11% neutraal/geen mening).
  - We zien hier opvallend géén verschil tussen leeftijdsgroepen of geslacht van de jongeren.
- 73% van de bevraagde jongeren vindt dat politiek niet genoeg rekening houdt met jongeren, en nog eens 64% geeft aan dat er te weinig jonge politici zijn in Vlaanderen.
  - We zien opnieuw geen verschil tussen leeftijdsgroepen of jongens en meisjes.
- Dit gebrek aan vertegenwoordiging van jongeren uit zich vaak in een gevoel van onmacht: de helft van de jongeren (51%) geeft aan dat ze niet het gevoel hebben dat hun stem een verschil kan maken.
  - Hier zijn het vaker meisjes (59% vs. 43% jongens) die dit gevoel hebben.
  - Jongeren tussen 18 en 20 jaar hebben vaker dit gevoel (46% vs. 40% bij 21-24j.)
- De wens om jongeren beter vertegenwoordigd te zien in de politiek, betekent echter niet dat jongeren ook al vroeger zouden willen gaan stemmen: slechts 1 op 3 van de bevraagde jongeren vindt dat jongeren vanaf 16 zouden moeten kunnen gaan stemmen.
- En ook partijpolitiek afschaffen staat voor veel jongeren niet op de agenda: 40% is voor het afschaffen van de partijpolitiek, 37% is tegen.

Klimaat zorg nr. 1 voor jongeren

Op de vraag waar jongeren zich het meeste zorgen over maken, komt klimaat als voornaamste zorg uit de bus. 6 op de 10 jongeren geven aan zich hier zorgen om te maken. Veiligheid (49%) en de eigen gezondheid (45%) vervolledigen de top 3. Migratie eindigt met 40% op de vijfde plaats.

- 57% van de jongeren plaatst klimaat in de top 3 van voornaamste zaken waar ze zich zorgen om maken. Voor 1 op 3 (30%) van de jongeren is het zelfs de allergrootste zorg.
  - Vooral in de leeftijdscategorie 12-14 is klimaat de grootste zorg: 67% geeft dit aan (vs. 59% bij 15-18-jarigen en 53% bij 19-24j.)
  - Ook meisjes geven aan zich meer zorgen te maken om het klimaat dan jongens (65% vs. 50%).
- De top 3 bestaat verder uit Veiligheid (49%) en Mijn gezondheid (45%). Privacy scoort opvallend laag bij de jongeren. Migratie staat met 40% in de top 5, maar neemt dus geen prominente positie in.
  - Migratie scoort wel hoger bij 15-18j. (42%) en 19-24j. (44%), maar zeer laag bij 12-14'jarigen (28%).

- Dat klimaat de eerste plaats bestrijkt, betekent echter niet dat dit zomaar een effect van de acties van de klimaatspijbelers genoemd kan worden: slechts iets minder dan de helft van de bevroegde jongeren geeft aan de klimaatspijbelers te steunen (49%).
  - Hier zien we opnieuw een (beperkt) verschil in leeftijd en geslacht. Waar de klimaatspijbelers bij 12-14-jarigen kunnen rekenen op 56% steun, is dat bij 19-24j. nog 45%. Hetzelfde zien we bij meisjes (58%) en jongens (41%).
- Als we kijken naar de stellingen over klimaat, zien we dan ook dat jongeren er over het algemeen niet zo'n uitgesproken groene mening op nahouden. Op de vraag of we de kerncentrales langer moeten openhouden, zijn jongeren 50-50 verdeeld, in alle leeftijdsgroepen (45% tegen, 46% voor). Ter vergelijking zijn Vlamingen tussen 18-79j. wel iets vaker voor het openhouden van de kerncentrales (60% voor).
- Ook bedrijfswagens afschaffen is voor jongeren geen prioriteit: 53% heeft de voorkeur om ze niet af te schaffen. Jongeren zijn dus méér voor het behoud van bedrijfswagens dan de algemene Vlaamse bevolking (waar 58% ervoor kiest om ze af te schaffen).
- Wat betreft een Europese taks op vliegtuigtickets voor het klimaat, zijn jongeren gemiddeld bereid om 49,5€ extra te betalen. Dit gemiddelde verbergt echter het feit dat een grote groep jongeren bereid is om niets of heel weinig extra te betalen. Zo geeft bijna de helft (46%) aan dat ze maximum 34€ zouden willen bijbetalen.
  - Vooral jongens (51%) en de oudste leeftijdsgroep (52%) geven dit aan.
- Over één milieumaatregel zijn jongeren wel duidelijk: 75% van hen, in alle leeftijdscategorieën vindt dat alle wegwerpplastic moet verboden worden.
  - Maar ook daar zien we weer een verschil tussen meisjes (80%) en jongens (70%).

Nieuwe generatie, zelfde standpunten

Het valt op dat de stem van de jeugd op vele vlakken niet veel verschilt van de stem van Vlaanderen. Over bijna de hele lijn geven de jongeren gemiddeld een antwoord dat dicht aanleunt bij dat van Vlamingen in het algemeen, zoals bijvoorbeeld als het gaat over minder werken met behoud van loon, legaliseren van cannabis of de Vlaamse onafhankelijkheid

Sociaaleconomisch

- 6 op de 10 jongeren geeft aan dat ze denken dat minder werken voor hetzelfde loon niet realistisch is. Hiermee stellen ze zich in alle leeftijdsgroepen eerder pragmatisch op, en ligt hun visie op sociaaleconomisch vlak sterk in lijn met die van de algemene Vlaamse bevolking (waar 70% aangeeft dat het niet realistisch is).
- Hetzelfde geldt voor het afschaffen van de loonsverhoging op basis van anciënniteit: 62% van de bevroegde jongeren wil deze liever behouden (74% bij Vlamingen algemeen).

Onderwijs en gezondheid

- Niet alleen op sociaaleconomisch vlak is de houding van jongeren eerder conservatief. Op verschillende domeinen stellen ze zich behoudsgezind op: 70% vindt bijvoorbeeld dat het onderscheid tussen ASO, BSO, KSO en TSO moet blijven bestaan, en minder dan de helft wil cannabis legaliseren (46%, vs. 48% bij Vlamingen algemeen). Net iets meer dan de helft van de jongeren wil daarnaast ook een alcoholverbod invoeren onder 18 jaar (53%).
- Wat mag er dan wel veranderen: 82% van de jongeren geeft aan dat ze vinden dat een bezoek aan een psycholoog maar evenveel mag kosten als naar de huisarts gaan. En net de helft van de jongeren vindt ook dat de vaste benoeming voor leerkrachten afgeschaft mag worden (50%).

Diversiteit en migratie

- 60% van de jongeren is het eens dat er meer diverse mensen op televisie en radio te zien en te horen moeten zijn.
  - Vooral meisjes zijn in die overtuiging (73% vs. 47% jongens).
- In theorie zijn de jongeren dus voor een (meer) diverse samenleving. Maar toch zegt ook 55% dat ze vinden dat hoofddoeken verboden moeten worden op alle scholen.
  - Het zijn opnieuw vooral jongens die dat zeggen (67% vs. 43% bij meisjes).
- En ook voor asielzoekers is de sympathie niet uitgesproken groot. Jongeren geven iets vaker dan Vlamingen in het algemeen aan dat kinderen van uitgewezen asielzoekers niet mogen opgesloten worden in gesloten centra (50%, vs. 43% bij Vlamingen), maar zeggen ook wel in de helft van de gevallen dat we op vlak van het opvangen van asielzoekers eigenlijk al te veel doen (50%).
  - Ook hier nemen meisjes een zachter standpunt in dan jongens. Zo geven jongens in 60% van de gevallen aan dat we al te veel doen op vlak van opvang van asielzoekers, vs. 40% bij meisjes.
  - En hoe ouder jongeren worden, hoe meer ze openstaan voor het opsluiten van kinderen in gesloten centra: zo geeft 45% van de 19-24'jarigen dat ze dit ok vinden, terwijl dit bij 12-14'jarigen 32% is.

Defensie en veiligheid

- 46% van de Vlaamse jongeren zien de uitgaven voor defensie het liefst dalen. Dat is een stuk minder dan Vlamingen in het algemeen (59%). Veiligheid is met 49% dan ook de tweede grootste zorg voor de Vlaamse jongeren. Misschien daarom geeft ook 6 op 10 (60%) aan dat ze een centrale databank met vingerafdrukken van alle burgers nodig vinden. Privacy scoorde niet toevallig het laagste in het lijstje met de zorgen (20%).
- Jongeren zijn dan weer wel alternatief als het gaat over straffen: 76% onder hen verkiest alternatieve straffen zoals taakstraffen boven gevangenisstraffen, voor kleine misdrijven.

België en Europa

- En wat met het voortbestaan van België? 1 op 3 van de jongeren wil Vlaanderen op termijn onafhankelijk maken (34%, vs. 36% bij Vlamingen algemeen).
  - Jongens geven dit bijna dubbel zo vaak aan (42%, vs 24% bij meisjes). We zien geen verschillen in leeftijdsgroepen.
- Maar ook de steun voor Europa is niet overweldigend. 50% van de jongeren kiest voor meer Europa, terwijl 38% voor minder Europa is. Ook hier verschillen jongeren zo goed als niets met de algemene Vlaamse bevolking (eveneens 50% voor meer Europa).
  - Bij 19-24'jarigen is het enthousiasme voor Europa groter dan bij de andere leeftijdsgroepen (57% vs. 39% en 46%).

Politiek evenwicht, maar wel verdeeld

Gevraagd aan alle jongeren, op welke partij ze vandaag zouden stemmen als ze mochten stemmen voor het Vlaamse Parlement, zien we een zeer gebalanceerde verdeling tussen links en rechts. Vergeleken met de verkiezingsresultaten in 2014, komen jongeren (iets) linkser uit dan de algemene Vlaamse bevolking

- Een kwart (26%) van de bevroegde jongeren geeft aan dat ze op een linkse partij (Groen, Sp.a of PVDA) zouden stemmen. 16% kiest voor het centrum (Open vld of CD&V), 25% kiest voor een rechtse partij (N-VA of Vlaams Belang). Hierbij is wel belangrijk op te merken dat daarnaast ook nog 1 op 3 (33%) aangeeft niet te weten op wie ze zouden stemmen of het niet wil zeggen.
  - Als we abstractie maken van de onbesliste jongeren, krijgen we de verdeling 39% - 24% - 37%
  - De tegenstelling die we op vele vlakken zagen tussen jongens en meisjes zien we ook hier terug: jongens geven (exclusief de onbesliste kiezers) in 47% van de gevallen aan dat ze zouden stemmen voor een rechtse partij, bij meisjes geeft 48% aan te zullen stemmen voor een linkse partij. In het centrum zijn ze gelijk verdeeld (22% en 25%).
- Groen scoort het hoogst bij de jongeren met 26% (alle cijfers zonder 'ik weet het niet/wil het niet zeggen'). Daarna volgen N-VA en Vlaams Belang (beide 19%). CD&V (12%) en Open Vld (11%) blijven net boven de grens van 10%, Sp.a en PvdA halen deze grens met respectievelijk 8% en 5% niet.
  - Het valt op dat Vlaams Belang het uitzonderlijk goed doet binnen de leeftijdsgroep 15-18-jarigen, waar 23% aangeeft dat ze op de partij zouden stemmen. Bij de oudste leeftijdsgroep (19-24) scoren de Sp.a (10%) en PvdA (8%) dan weer opvallend hoger.
  - Ook jongens geven veel vaker aan dat ze op Vlaams Belang of N-VA zouden stemmen. 24% van de jongens geeft Vlaams Belang aan als keuze (vs. 12% bij meisjes)

- Tenslotte zien we dat vooral rechtse jongeren het voorbeeld van hun ouder(s) volgen. Zo geeft 61% van de jongeren die aangeven dat ze rechts zouden stemmen ook aan dat hun vader rechts stemt. Bij linkse jongeren is dit 41%. Bij de stemvoorkeur van de moeder zien we dit verschil niet (50% en 51%).